

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Projektowanie uniwersalnej kultury – dostępność w instytucjach kultury

Zadanie 3.1 Kompleksowy program szkoleń w zakresie projektowania, budowania i realizacji dostępnej oferty kulturalnej

Strategia wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury

Dokument służy wypracowaniu strategii wdrażania dostępności w instytucji kultury. Wskazuje najważniejsze zagadnienia i obszary, które muszą być wzięte pod uwagę w sytuacji tworzenia planu inicjowania i rozwijania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury.

Regulamin Zadania 3.1 definiuje Strategię wdrożenia dostępności jako – dokument opisujący sposób wdrożenia modelu dostępności, uwzględniający m.in. cele i harmonogram działań, dobór narzędzi niezbędnych do tworzenia oferty kulturalnej z partycypacyjnym udziałem grupy docelowej, opis zasad komunikacji z grupą docelową oraz interesariuszami działań IK, sposobu identyfikacji potrzeb i doboru środków ich zaspokajania, identyfikację ryzyka, sposoby weryfikacji sukcesu oraz niezbędne zasoby.

Tworzenie strategii ma być Wynikiem ciągu szkoleń i sesji tutorskich oraz pracy nad autodiagnozą, które są zaproponowane każdej instytucji kultury włączonej w to działanie.

Opracowywanie strategii jest pomyślane jako proces, w który należy zaangażować jak najwięcej pracowników i pracownic każdej instytucji. Punktem wyjścia do tworzenia strategii jest obecna, zidentyfikowana w całym spektrum działań projektowych sytuacja instytucji kultury. W oparciu o ten stan proponujemy stworzyć strategię w dwóch wymiarach – planu krótkoterminowego i długoterminowego. Spojrzenie na instytucję w tych dwóch wymiarach pozwoli, naszym zdaniem, najlepiej przygotować się do wdrażania zmian systematycznych, efektywnych i odpowiadających rzeczywistym możliwościom instytucji kultury. Pozwoli też odpowiedzieć na oczekiwania odbiorców ze szczególnymi potrzebami, zwłaszcza osób z niepełnosprawnością i osób starszych.

Dokument wskazuje elementy, które należy wziąć pod uwagę przy budowaniu strategii wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury. Poszczególne punkty/obszary powinny zostać uwspólniane z procedurami wewnętrznymi instytucji lub dostosowane do już istniejących dokumentów.

Należy udzielić odpowiedzi we wszystkich, wyszczególnionych poniżej obszarach w rygorze: minimalna liczba słów: 200; maksymalna liczba słów: 750.

Pełna nazwa instytucji:

Galeria Miejska bwa w Bydgoszczy

I. Stan obecny

1. Rodzaj instytucji kultury, zespół i podejmowane działania

Wypełniając ten punkt można skorzystać z opublikowanego na stronie [www instytucji](http://www.instytucji), a wymaganego przez Ustawę o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, opisu działań podejmowanych przez IK.

W tej części proszę uwzględnić:

- a) rodzaj instytucji kultury i założenia programowe,**
- b) zespół, kompetencje pracowników i pracownic,**
- c) działania będące w stałej ofercie instytucji oraz działania nietypowe, podjęte na przykład w ostatnim roku działalności,**
- d) współpracę ze środowiskami, organizacjami i podmiotami lokalnymi, nie tylko związanymi z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi.**

- a) Galeria Miejska bwa w Bydgoszczy istnieje od 1949 roku. Prezentowane są w niej wszystkie dyscypliny sztuki współczesnej autorek/autorów środowiska bydgoskiego z kraju oraz z zagranicy. Organizowane są wystawy problemowe oraz prezentacje indywidualne twórczyń/twórców, z uwzględnieniem projektów site-specific (powstających w ramach Programu Rezydencji Artystycznych), pokazów video, performance. Galeria organizuje również liczne wykłady o sztuce, pokazy filmów, koncerty, panele dyskusyjne, oprowadzania kuratorskie, spotkania z artystami oraz warsztaty.

„Galeria Miejska bwa w Bydgoszczy to ludzie: twórcynie/ twórcy, zespół oraz publiczność. Wierzimy, że sztuka mówi o współczesności w sposób odkrywczy. Staramy się, aby podejmowane przez nas działania uwzględniały potrzeby przedstawicieli wielu grup wiekowych (o różnych kompetencjach kulturowych) oraz docierały do osób mających utrudniony dostęp do kultury. Dbamy o dobre praktyki: artystka/artysta- instytucja- odbiorca.” (fragment z Program działalności Galerii Miejskiej bwa w Bydgoszczy 01/07/2024 - 30/06/2028, autorka: Karolina Leśnik-Patelczyk).

- a) W Galerii pracuje 18 osób na różnych stanowiskach, posiadających kompetencje dostosowane do zakresu wykonywanych obowiązków.
- b) Jednym z niestandardowych wydarzeń w roku 2025 było uczestnictwo w Festiwalu BWA Europa z projektem „Pod wpływem sztuki” składającym się z wystawy –Słońce twojego serca, wykładu– *Psychoterapia poprzez sztukę w muzeum i Galerii* oraz warsztatów –Warsztaty doświadczeniowe. Odbывало się ono w ramach obchodów Polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w 2025 roku. Jego organizatorem było Narodowe Centrum Kultury i Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.
- c) Galeria współpracuje z różnymi lokalnymi fundacjami z zakresie organizacji wystaw i koncertów jak i współpracuje z innymi instytucjami kulturalnymi przy organizacji różnego rodzaju wydarzeń (Miejskie Centrum Kultury, Młyny Rothera, MOB, Fundacja Czarny Karzeł, Fundacja Wet Music, Fundacja Mózg).

Relacje z grupami odbiorców o szczególnych potrzebach mają obecnie przede wszystkim charakter nieformalny i opierają się na regularnych, choć niesformalizowanych kontaktach. Są to zarówno relacje z pojedynczymi osobami, jak i grupami nieformalnymi, które okazjonalnie zapowiadają swoją obecność i uczestniczą w wydarzeniach organizowanych przez Galerię. Do naszych stałych odbiorców należą m.in. grupy uczniów z Kujawsko-Pomorskiego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1 dla Dzieci i Młodzieży Słabowidzącej i Niewidomej im. L.Braille'a w Bydgoszczy. Regularnie uczestniczą w naszych działaniach również grupy seniorów, zwłaszcza biorące udział w warsztatach i wydarzeniach edukacyjnych – na przykład Sztuka w samo południe. Ponadto Galerię odwiedzają uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej.

- 2. Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach**
Proszę opisać dotychczas przeprowadzone działania, które miały na celu diagnozę potrzeb środowisk osób z niepełnosprawnościami, w tym działania o charakterze badawczym, animacyjno-badawczym czy sieciującym. Proszę uwzględnić zaangażowanie pracowników i pracownic instytucji kultury w takie działania, sytuacje wykorzystania zewnętrznych ekspertów, wskazać kontekst podjętych dotychczas działań.

Do tej pory diagnoza potrzeb osób z niepełnosprawnościami i innych osób o szczególnych potrzebach opierała się przede wszystkim na bezpośrednim

kontakcie z publicznością. Rozmowy prowadzone podczas wydarzeń, a szczególnie w trakcie zajęć edukacyjnych i warsztatów, pozwalały nam pozyskiwać informacje dotyczące zarówno oczekiwań odbiorców, jak i barier, z którymi mogą się oni spotykać podczas korzystania z oferty Galerii. Stanowiły one podstawę do bieżącej, praktycznej diagnozy potrzeb i można je traktować jako formę wywiadu pogłębionego.

W działania te bezpośrednio angażują się pracownicy i pracownice Galerii, którzy podczas zajęć, warsztatów i innych wydarzeń pozostają w kontakcie z publicznością. Zebrane w ten sposób informacje dotyczą m.in. sposobu prezentowania oferty, warunków uczestnictwa w wydarzeniach oraz indywidualnych potrzeb odbiorców. Obserwacje i rozmowy pozwalają nam na bieżąco modyfikować sposób organizacji wydarzeń i dostosowywać je do możliwości oraz potrzeb różnych grup.

Przykładem wykorzystania takich informacji są działania związane z poprawą warunków odbioru wydarzeń, w szczególności wykładów i spotkań. Zwracano uwagę m.in. na odpowiednie nagłośnienie oraz warunki akustyczne poszczególnych przestrzeni. W jednej z sal występuje pogłos, który dla części osób znacząco utrudnia odbiór mówionego przekazu. Informacje uzyskane bezpośrednio od publiczności pozwoliły nam kilkakrotnie uwzględnić ten aspekt przy wyborze przestrzeni oraz organizacji wydarzeń.

Nie prowadziliśmy dotąd sformalizowanych, kompleksowych badań ani systematycznej współpracy z zewnętrznymi ekspertami w zakresie diagnozy potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Staramy się także utrzymywać nieformalny kontakt z grupami osób ze specjalnymi potrzebami, które nas regularnie odwiedzają. Dzięki tym kontaktom, wiemy w jakim zakresie spełniamy ich potrzeby, a w jakich zakresie są jeszcze obszary do poprawienia.

Uzupełnieniem tych aktywności była ankieta przeprowadzona wśród uczestników zajęć dla seniorów w ramach cyklu „Sztuka w samo południe”. Jej wyniki w dużej mierze potwierdziły nasze wcześniejsze spostrzeżenia dotyczące zarówno programu, jak i sposobu prowadzenia zajęć. Jednocześnie ankieta przyniosła nową, cenną uwagę dotyczącą oznaczenia informacyjnego budynku - kwestii, na którą wcześniej nie zwróciliśmy uwagi.

Do tej pory nie korzystaliśmy z pomocy zewnętrznych ekspertów. Ze względu na specyfikę Galerii prezentującej sztukę współczesną staramy się rozwijać własne kompetencje w zakresie autodiagnozy oraz uważnego wsłuchiwania się w głosy naszej publiczności.

3. Opis głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w zakresie realizacji działań kulturalnych.

Opis należy sporządzić z uwzględnieniem Modelu dostępnej kultury – etapów podróży odbiorcy lub obszarów dostępności, w zależności od sytuacji.

Informacje o wydarzeniach w Galerii zamieszczane są na stronie internetowej Galerii, która w zdecydowanej większości spełnia wymogi ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. W kasie Galerii można uzyskać podstawowe informacje dotyczące Galerii i prezentowanych wystaw. Brakuje jednak pętli indukcyjnej, a pracownicy nie posługują się językiem migowym. Największa bariera architektoniczna dla zwiedzających w budynku przy ulicy Gdańskiej 20 to brak windy dla zwiedzających. W zależności od sytuacji (uzależnionej od liczby zwiedzających i obecności pracowników technicznych Galerii) istnieje możliwość wykorzystania windy towarowo-osobowej znajdującej się na zapleczu Galerii. Jednak toaleta znajduje się w piwnicy, zejście jest możliwe tylko po spiralnych schodach (brak windy, brak alternatywnej możliwości transportu). W zależności od prezentowanej wystawy (wystawy są zmieniane 14 razy w roku) mogą zaistnieć dodatkowe bariery w poruszaniu się. Do aranżacji wystaw wykorzystywane są często ściany wolnostojące. Do budynku i wszystkich jego pomieszczeń można wejść z psem asystującym i psem przewodnikiem. W Galerii nie ma pętli indukcyjnych. Istnieje także oddział przy ulicy Gdańskiej 3 w Bydgoszczy. Do oddziału można dojechać tramwajem, przystanki znajdują się w odległości około 80 metrów. Brak możliwości podjechania autem i zaparkowania w bezpośredniej bliskości oddziału. Najbliższe miejsca parkingowe znajdują się na ulicy Parkowej oraz na parkingu wielopoziomowym także przy ulicy Parkowej.

Wejście po 3 wysokich schodach (jest poręcz). Brak windy, brak podjazdu. Następnie przestrzeń płaska około 30 m², na podłodze gumolit. W zależności od prezentowanej wystawy (wystawy są zmieniane 6 razy w roku) mogą zaistnieć dodatkowe bariery w poruszaniu się. Do pomieszczenia można wejść z psem asystującym i psem przewodnikiem. Brak pętli indukcyjnej. Jest opiekun wystawy, który może udzielić podstawowych informacji.

W części biurowej przy ulicy Gdańskiej 20 jest oddzielne wejście do biurowca - nieduży podjazd (łagodny kąt), kostka brukowa. Drzwi wejściowe bezprogowe z domofonem. Sekretariat znajduje się na parterze, ale wejście na kolejne piętra części biurowej odbywa się tylko schodami. Toalety w piwnicy, zejście tylko schodami.

Wyzwaniami dla instytucji jest niewielka liczba materiałów w tekście łatwym do czytania (ETR) oraz niewystarczająca liczba dostępnych tekstów kultury. Jest

także niewystarczający zakres kompetencji zespołu w zakresie Polskiego Języka Migowego (PJM) oraz w obszarze obsługi urządzeń wspierających dostępność. Na stronie BIP część dokumentów prezentowana jest w formie skanów, bez wersji PDF, a na stronie internetowej Galerii jest brak przełącznika trybu ciemnego (choć funkcja ta jest dostępna w przeglądarkach internetowych, więc nie powinien to być duży problem dla osób z taką potrzebą).

Wewnętrzną barierą instytucji jest brak w zespole osób wyspecjalizowanych w działaniach edukacyjnych, w tym w przygotowywaniu i prowadzeniu zajęć dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Ogranicza to nasze możliwości systematycznego rozwijania dostępnej oferty edukacyjnej oraz stosowania zróżnicowanych metod pracy z odbiorcami o różnych potrzebach.

Jednocześnie posiadamy doświadczenie w bezpośredniej pracy z publicznością i podejmujemy działania mające na celu rozpoznawanie jej potrzeb. Chcemy rozwijać te kompetencje poprzez zdobywanie wiedzy (studia podyplomowe jednej z pracowniczek od roku 2027/2028) i doświadczenia przez obecny zespół, a w obszarach wymagających specjalistycznych kompetencji korzystać ze wsparcia osób zewnętrznych. Pozwoli nam to stopniowo budować własne kompetencje edukacyjne i zwiększać możliwości tworzenia oferty bardziej dostępnej i odpowiadającej na potrzeby różnych grup odbiorców.

4. Opis najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych
Proszę opisać kluczowe potrzeby instytucji w zakresie wdrażania i rozwijania dostępności, które ujawniły się przed rozpoczęciem udziału Zadaniu 3.1 oraz w trakcie jego realizacji.

Obecnie powołani są koordynatorzy do spraw dostępności cyfrowej i architektonicznej, jednak po analizie potrzeb, planowane jest powołanie Zespołu do spraw Dostępności, który zwiększy zakres możliwości wdrażania odpowiednich zmian. Widać konieczność systematycznego rozwijania dostępności architektonicznej, cyfrowej, informacyjno-komunikacyjnej oraz programowej poprzez współpracę z odbiorcami, rozwój kompetencji pracowników oraz wdrażanie zasad projektowania uniwersalnego. Zauważamy także potrzebę różnorodnych szkoleń m. in: szkoleń z obsługi osób ze szczególnymi potrzebami, nauki podstaw Polskiego Języka Migowego, szkoleń z przygotowania materiałów ETR oraz audiodeskrypcji, nauki obsługi urządzeń wspierających dostępność jak pętla indukcyjna. Potrzebujemy poprawy informacji kierunkowej w budynkach oraz wypracowania standardów komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach.

Galeria od lat ma świadomość potrzeby dostosowania przestrzeni do potrzeb osób o szczególnych potrzebach w zakresie dostępności architektonicznej. Rozwiązanie zidentyfikowanych problemów wymaga jednak przeprowadzenia generalnego remontu, którego realizacja jest obecnie na etapie wdrażania.

Zmiany programu powinny następować już na poziomie projektowania wydarzeń. Powinno się brać pod uwagę zasady projektowania uniwersalnego. Widoczna staje się potrzeba rozwinięcia szeregu działań jak: oferta dla osób starszych, dla młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Należałoby zwiększyć liczbę wydarzeń posiadających elementy dostępności. Galeria planuje sformalizować współpracę z Kujawsko-Pomorskim Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym Nr 1 dla Dzieci i Młodzieży Słabowidzącej i Niewidomej im. L. Braille'a w Bydgoszczy i rozwijać współpracę z Warsztatami Terapii Zajęciowej oraz współpracę z organizacjami senioralnymi.

Galeria chce stworzyć bazę materiałów dostępnościowych oraz dokonać pewnych zmian w BIP oraz w publikowanych postach na portalach społecznościowych.

Planowane działania w zakresie wdrażania i rozwijania dostępności, identyfikowania potrzeb, zasad komunikacji i włączania osób ze szczególnymi potrzebami w planie krótkoterminowym oraz długoterminowym.

Uzupełniając tę część Strategii należy odnosić się do planów działania na rzecz dostępności do końca 2027 roku (plan krótkoterminowy) oraz do końca 2031 roku (plan długoterminowy).

1. Cele w zakresie poprawy dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Proszę wymienić trzy najważniejsze cele i krótko je scharakteryzować. Cele mogą uwzględniać między innymi potrzeby pracowników i pracownic instytucji kultury, sposoby tworzenia oferty dostępnej dla osób z niepełnosprawnością i osób starszych, sposób zarządzania dostępnością, zasady współpracy ze środowiskami skupiającymi osoby z niepełnosprawnością i osoby starsze, zasady prowadzenia dostępnej komunikacji i informacji, potrzeby sprzętowe i inwestycyjne instytucji.

Cele muszą być zgodne z autodiagnozą, opisem głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych oraz

opisem potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Plan krótkoterminowy:

Cel - Zarządzanie dostępnością poprzez powołanie zespołu do spraw dostępności. Jednym z zadań zespołu będzie opracowanie standardów dostępności dla wszystkich wydarzeń. Standardy te będą podzielone w zależności od rodzaju wydarzenia (wystawa, wernisaż, wykład, zajęcia edukacyjne). Standardy te mają ułatwić pracę pracowników, ale i zapewnić regularność i powtarzalność oferty dla odwiedzających Galerię. Spisanie tych zasad ułatwi współpracę z artystami, którzy są również ważnymi uczestnikami i współtwórcami naszych wydarzeń.

Cel - rozwój współpracy z partnerami - nawiązanie kontaktów z organizacjami zrzeszającymi osoby ze szczególnymi potrzebami, rozmowy o możliwym zakresie współpracy formalnej, stworzenie planów na współpracę w większym zakresie, wspólna analiza możliwości zdobycia dofinansowania na nowe projekty, przeprowadzenie dokładniejszej i bardziej szczegółowej analizy potrzeb.

Cel - poprawa komunikacyjno- informacyjnej dostępności. Chcemy ją zrealizować poprzez: zakup pętli indukcyjnej do kasy Galerii w głównym oddziale przy ulicy Gdańskiej 20 a także poprzez przygotowanie przedprzewodnika.

Plan długoterminowy:

Cel - zwiększenie liczby dostępnych wydarzeń- na podstawie wyznaczonych standardów dostępności i ciągłego zwiększenia zakresu wiedzy i odbycia szkoleń w zakresie dostępności kultury rosnąć będą możliwości dostosowywania wydarzeń do standardów dostępności.

Cel - rozpoczęcie inwestycji architektonicznych- w przypadku zrealizowania planowanego remontu Galerii, wszystkie cele architektoniczne zostaną spełnione poprzez zlikwidowanie barier architektonicznych.

Cel - ewaluacja strategii - ewaluacja wdrażania dostępności i wszelkich działań z tym związanych w tym wewnętrznych dokumentów i działań, zapisów, podjętych działań. Należy użyć różnych metod, czyli ankiety dla wszystkich zwiedzających, wywiadu pogłębionego, rozmów i konsultacji z partnerami. Istotnym elementem powinna być również wewnętrzna ewaluacja dostępności, pozwalająca ocenić, jakie zmiany zostały wprowadzone i jakie

efekty udało się osiągnąć. Regularna ocena podejmowanych działań jest niezbędna do ich odpowiedniego korygowania oraz dostosowywania do zmieniających się potrzeb odbiorców i warunków funkcjonowania Galerii.

2. Oferta instytucji kultury

Proszę opisać: jaka część oferty zostanie udostępniona osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym, zwłaszcza:

- a) kiedy to nastąpi, w jakich obszarach wg Modelu Dostępnej Kultury zostanie udostępniona oferta,**
- b) w jaki sposób, przy wykorzystaniu jakich metod, technik, narzędzi, zasobów zapewniana będzie dostępność oferty?**
- c) kto – pracownicy i pracownice czy osoby z zewnątrz – będą zapewniały dostępność, w jaki sposób będzie finansowane zapewnianie dostępności.**

Planowane działania muszą być zgodne ze stawianymi przez instytucję celami oraz z Modelem dostępnej kultury – wskazywać na obszar dostępności, etap podróży odbiorcy oraz krok, którego/których będą dotyczyć.

Oferta instytucji kultury

Celem planowanych działań jest zwiększenie dostępności kompletnej/ całej oferty Galerii dla osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych, a także rozwijanie stałego sposobu rozpoznawania ich potrzeb. Działania obejmą zarówno dostępność informacji o ofercie i możliwości skorzystania z niej, jak i dostępność samego uczestnictwa w wydarzeniach oraz kontaktu z prezentowaną sztuką współczesną. Na początek chcielibyśmy skupić się na wydarzeniach, które mają duży potencjał frekwencyjny (NOC MUZEÓW) oraz na działaniach skierowanych do konkretnych grup odbiorców (warsztaty, wykłady).

Zakres i termin udostępnienia oferty

Planowane działania będą realizowane etapami i początkowo w roku 2027 obejmą przede wszystkim wybrane wydarzenia oraz działania edukacyjne i animacyjne, w szczególności te, które są kierowane do szerokiego grona odbiorców, w tym osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami. W obszarze informacji i komunikacji planujemy poprawę sposobu informowania o dostępności wydarzeń oraz przygotowanie bardziej czytelnych informacji dotyczących możliwości uczestnictwa. Chcemy, aby odbiorca już na etapie planowania wizyty wiedział, z jakich udogodnień może skorzystać i w jaki sposób może zgłosić swoje potrzeby.

W obszarze dostępności architektonicznej i orientacji w przestrzeni planujemy zwrócić szczególną uwagę na oznaczenia i informacje znajdujące się w budynku. Potrzeba ta została zidentyfikowana również podczas przeprowadzonej ankiety wśród uczestników cyklu „Sztuka w samo południe”. Działania będą służyły ułatwieniu samodzielnego poruszania się po przestrzeni Galerii i odnajdywania najważniejszych miejsc.

W obszarze widzenia zaczynamy wprowadzać audiodekskrypcje prac na wystawach i zamierzamy poszerzać zakres jej stosowania. Dążyć będziemy, aby już na etapie konstruowania wystaw, planować z artystami, które prace mogą być dotykane i na jakich zasadach przez osoby o szczególnych potrzebach w tym zakresie.

W obszarze słyszenia planujemy w 2027 roku zakup pętli indukcyjnej przy kasie Galerii w głównym oddziale na Gdańskiej 20. Będziemy też, tam, gdzie tylko będzie to możliwe, używać napisów do filmów prezentowanych na wystawie. Zakupimy też i odpowiednio wyeksponujemy słuchawki wygłoszające.

W obszarze dostępności oferty programowej i komunikacyjnej będziemy rozwijać rozwiązania pozwalające na bardziej dostępne uczestnictwo w wydarzeniach, spotkaniach i zajęciach edukacyjnych. W zależności od potrzeb odbiorców będą to m.in. materiały informacyjne przygotowane w bardziej czytelnej i przystępnej formie, odpowiednie tempo prowadzenia zajęć, możliwość uzyskania dodatkowych informacji oraz rozwiązania wspierające osoby o różnych potrzebach percepcyjnych i komunikacyjnych.

Działania będą dotyczyć kolejnych etapów podróży odbiorcy: od pozyskania informacji o ofercie i zaplanowania wizyty, przez dotarcie do instytucji i orientację w jej przestrzeni, aż po udział w wydarzeniu i korzystanie z oferty. Istotnym elementem będzie również etap uzyskiwania informacji zwrotnej- chcemy regularnie sprawdzać, czy wprowadzone rozwiązania rzeczywiście odpowiadają na potrzeby odbiorców.

Metody, techniki, narzędzia i zasoby

Dostępność oferty będziemy zapewniać poprzez połączenie rozwiązań organizacyjnych, komunikacyjnych i edukacyjnych. Podstawą będzie rozpoznawanie rzeczywistych potrzeb odbiorców, prowadzone poprzez bezpośrednie rozmowy, obserwację oraz ankiety ewaluacyjne. Chcemy odejść od działań podejmowanych wyłącznie intuicyjnie i stopniowo wprowadzać bardziej systematyczne zbieranie i analizowanie informacji zwrotnych.

W komunikacji będziemy zwracać szczególną uwagę na czytelność i jednoznaczność informacji dotyczących wydarzeń, miejsca ich realizacji oraz dostępnych udogodnień. W przestrzeni Galerii będziemy rozwijać oznaczenia i informacje ułatwiające orientację.

W przypadku działań edukacyjnych i animacyjnych istotnym narzędziem będzie odpowiednie przygotowanie osób prowadzących zajęcia- dostosowanie sposobu komunikacji, tempa pracy i metod do zróżnicowanych potrzeb uczestników. W miarę możliwości będziemy również konsultować planowane rozwiązania z osobami, które z nich korzystają.

Działania będą realizowane z wykorzystaniem istniejących zasobów Galerii, w tym przestrzeni, wyposażenia, materiałów edukacyjnych oraz kompetencji zespołu. W przypadku rozwiązań wymagających specjalistycznej wiedzy lub dodatkowych kompetencji planujemy korzystać ze wsparcia osób zewnętrznych.

Osoby odpowiedzialne i finansowanie

Za realizację działań związanych z dostępnością będą w pierwszej kolejności odpowiadać pracowniczki i pracownicy Galerii, w szczególności osoby odpowiedzialne za program, edukację, komunikację i organizację wydarzeń. Ich zadaniem będzie zarówno przygotowanie dostępnej oferty, jak i kontakt z odbiorcami oraz zbieranie informacji zwrotnych.

W działania wymagające specjalistycznych kompetencji będziemy włączać osoby zewnętrzne – w szczególności ekspertów lub specjalistów zajmujących się dostępnością. Ich wsparcie będzie wykorzystywane przede wszystkim tam, gdzie potrzebna będzie wiedza wykraczająca poza kompetencje zespołu. Koszty zapewniania dostępności będą finansowane z pozyskanych środków (zwiększenie dotacji) przeznaczonych na realizację działań z zakresu dostępności. Plujemy traktować dostępność nie jako działanie dodatkowe, ale jako stały element planowania i realizacji naszej oferty.

Całość działań będzie powiązana z celami Galerii dotyczącymi poszerzania i różnicowania grona odbiorców, zwiększania ich uczestnictwa w kulturze oraz rozwijania kompetencji instytucji w zakresie rozpoznawania i odpowiadania na różnorodne potrzeby publiczności. Działania będą prowadzone zgodnie z założeniami Modelu Dostępnej Kultury, z uwzględnieniem poszczególnych obszarów dostępności, etapów podróży odbiorcy oraz konkretnych punktów kontaktu odbiorcy z instytucją.

- 3. Zespół instytucji kultury i organizacja pracy**
Proszę opisać, w jaki sposób, na jakich zasadach pracownicy i pracownicy instytucji kultury będą włączani w tworzenie dostępności w instytucji kultury, zwłaszcza:
- a) w jakim zakresie będą podnoszone kompetencje pracowników i pracowników instytucji w zakresie współpracy oraz obsługi widzów z niepełnosprawnością i osób starszych?**
 - b) jakie decyzje zarządcze zostaną podjęte w zakresie dostępności (powołanie koordynatora/koordynatorki dostępności i/lub zespołu ds. dostępności, wydzielanie budżetu).**

W okresie krótkoterminowym (do 2027 roku) planowane jest powstanie zespołu ds. dostępności. Zostaną do niego włączeni w pierwszej kolejności dotychczas działający: koordynator do spraw dostępności architektonicznej i koordynator do spraw dostępności cyfrowej a także co najmniej 2 dodatkowe osoby. Naturalnie więc będą to osoby, które będą miały największą wiedzę w zakresie dostępności opartą w dużej mierze na Modelu Dostępnej Kultury. Osoby te będą na bieżąco zapoznawały się i implementowały nowe możliwe działania w Galerii. Złuszczą pracowników wchodzący z skład zespołu do spraw Dostępności jak i pracownicy mający największy kontakt z publicznością (kasjerka, opiekunka wystaw, osoby zajmujące się edukacją) będą brali udział w różnorodnych szkoleniach zwiększających ich poziom wiedzy i kompetencji. Następnie swoją wiedzę będą się dzielić z pozostałymi pracownikami także poprzez wpływ na wewnętrzne procedury. Jednocześnie Zespół będzie opracowywał standardy dostępności dla wszystkich wydarzeń, więc będzie miał fundamentalny wpływ na cały zakres działalności Galerii. To Zespół będzie decydował o potrzebach doposażenia sprzętowego Galerii (pętla indukcyjna, sprzęt do ewakuacji, słuchawki, lupy, papier powiększający) i potrzeby te będą na bieżąco wpisywane w budżet Galerii, począwszy od 2027 roku.

W okresie długoterminowym (do 2031) Zespół będzie na bieżąco sprawdzał zakres realizacji procedur, liczbę dostępnych wydarzeń, sposób wdrażania procedur komunikacyjnych a także monitorować będzie stopień rozwoju współpracy z partnerami. Współpraca z partnerami będzie natomiast prowadzona przez wyznaczone osoby, posiadające kompetencje odpowiednie do rodzaju partnera oraz charakteru podejmowanej współpracy. Zespół, we współpracy z pozostałymi pracownikami Galerii, będzie również odpowiedzialny za ewaluację wszelkich działań związanych z dostępnością.

4. Osoby z niepełnosprawnością i osoby starsze w instytucji kultury
Proszę określić: zakres i rodzaj współpracy, która zostanie podjęta ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych, role/funkcje, w jakich w życiu instytucji pojawią się osoby z niepełnosprawnością i osoby starsze, kto z instytucji kultury będzie odpowiedzialny za kontakt ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych, zakres działań ze środowiskami lokalnymi i organizacjami ogólnopolskimi.

W okresie krótkoterminowym do 2027 roku, celem będzie zdobycie kontaktu i wyznaczenie osób oraz wypracowanie sposobów komunikacyjnych pomiędzy Galerią a poszczególnymi organizacjami zrzeszającymi i reprezentującymi osoby o szczególnych potrzebach. Konieczne będzie poznanie swoich wzajemnych potrzeb i możliwości tak, aby móc ustalić optymalny model współpracy.

Celem długoterminowym do 2031 roku jest sformalizowanie współpracy i wspólne tworzenia projektów, tak aby wykorzystać synergicznie silne strony zarówno Galerii jak i poszczególnych organizacji. Będzie to też czas, kiedy będzie możliwe staranie się o środki zewnętrzne na realizację założonych planów i projektów. Każde ze środowisk będzie kontaktowało się z wybraną osobą z Galerii, której kompetencje i zakres działań będą najlepiej współgrały z potrzebami. W przypadku osób starszych planowana jest kontynuacja dedykowanych warsztatów, które- w zależności od zgłaszanych potrzeb- mogą zostać poszerzone o nowe formy zajęć. Ze względu na ograniczone zasoby kadrowe oraz duże obciążenie pracowników obowiązkami służbowymi Galeria może skoncentrować współpracę na niewielkiej liczbie grup, tak aby zapewnić jej odpowiednią jakość i standard.

5. Sposoby komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach
Proszę opisać planowane strategie komunikacji z osobami o szczególnych potrzebach, zwłaszcza: formy kontaktu online, formy kontaktu offline (w tym korespondencyjne) oraz sposoby nawiązywania i utrzymywania relacji z organizacjami i osobami prywatnymi, które reprezentują środowisko osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Proszę wskazać:

- a) kto z instytucji kultury będzie odpowiedzialny za utrzymywanie kontaktu ze środowiskami osób z niepełnosprawnością i osób starszych,
- b) jakie zostaną wdrożone procedury przekazywania informacji, które trafiają z instytucji kultury do osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- c) jakie zostaną wdrożone procedury przekazywania informacji, które trafiają do instytucji kultury od osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,

- d) **w jaki sposób jest realizowana zasada wykorzystywania wielu kanałów komunikacji i informacji, by zapewnić maksymalną dostępność takich działań,**
- e) **w jaki sposób i jak często będzie weryfikowana efektywność wykorzystywanych sposobów i kanałów komunikacji z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi.**
- a) W celu uzyskania sprawnej współpracy do komunikacji z każdą organizacją będzie wyznaczona jedna konkretna osoba z odpowiednim zakresem kompetencji i zakresem działań i obowiązków pracowniczych. Ta osoba będzie posiadała pełen zakres wiedzy na temat współpracy z daną organizacją oraz do jej obowiązków będzie należało posiadanie pełnych danych kontaktowych do danej organizacji, w takim zakresie, aby możliwa była sprawna komunikacja.
- b) Konkretny sposób przekazywania informacji powinny być dostosowane do potrzeb osób, do których są kierowane. To odbiorcy powinni mieć możliwość wyboru preferowanej formy komunikacji. Galeria wykorzystuje w tym celu różnorodne kanały informacyjne, w tym: newsletter, posty i reklamy w mediach społecznościowych, informacje i reklamy w mediach lokalnych, kontakt telefoniczny, wysyłkę zaproszeń pocztą tradycyjną i elektroniczną, informacje zamieszczane na stronie internetowej oraz zewnętrzne ekrany reklamowe.
- c, d) Ze względu na stosunkowo niewielki zespół pracowników w Galerii, w przypadku wpływania informacji do Galerii, każdy z pracowników wie do kogo przekazać daną informację. W przypadku wątpliwości takim punktem zbiorczym dla informacji jest sekretariat Galerii, gdzie można poddać informację dokładniejszej analizie.
- e) Raz w roku Zespół do spraw Dostępności będzie robił analizę podejmowanych działań i oceniał ich efektywność, konieczność dokładniejszej analizy efektów i podejmował decyzje czy potrzeba zmian w dotychczasowych działaniach.

6. Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach
Proszę opisać w jaki sposób będą badane oczekiwania i możliwości osób o szczególnych potrzebach, proszę wskazać zwłaszcza te metody, rozwiązania, które będą nowością w działalności instytucji kultury. Proszę uwzględnić działania o charakterze badawczym, animacyjno-badawczym czy sieciującym. Proszę opisać, w jaki sposób w planowane działania będą zaangażowani pracownicy i pracownice instytucji kultury, a kiedy będą wykorzystywani eksperci zewnętrzni.

Galeria ma zamiar utrzymać dotychczasowy model badania publiczności poprzez rozmowy z uczestnikami wydarzeń. W momencie powstania Zespołu do spraw Dostępności będziemy mogli bardziej skierować te rozmowy, na zagadnienia które będą potrzebne do analizy oferty programowej Galerii i spełniania założeń związanych z dostępnością.

Poprzez wyznaczone osoby odpowiedzialne za kontakt z organizacjami reprezentującymi osoby o szczególnych potrzebach zapewniona zostanie ciągłość współpracy i komunikacji. Umożliwi to, w atmosferze wzajemnego zrozumienia i partnerstwa, swobodną oraz pogłębioną wymianę informacji dotyczących potrzeb i oczekiwań obu stron.

Nowe rozwiązanie – stała ankieta dotycząca dostępności

Zespół do spraw Dostępności opracuje ankietę, która będzie dostępna dla zwiedzających w sposób ciągły. Będzie można ją wypełnić w wersji papierowej, dostępnej w holu Galerii, a następnie wrzucić do zamkniętej skrzynki. Ankieta będzie również dostępna w wersji online, do której będzie można przejść za pomocą kodu QR. Umożliwi to jej wypełnienie w dowolnym momencie, również anonimowo.

7. Identyfikacja ryzyk

Proszę opisać, jakie ewentualne niepewne zdarzenia (grupy zdarzeń) mogą mieć wpływ na założone w Strategii cele. Proszę wskazać zdarzenie, oszacować jego prawdopodobieństwo i wpływ na wdrażanie i rozwijanie dostępności w instytucji.

Proszę skrótkowo opisać możliwe działania, które instytucja podejmie, aby:

- a) minimalizować ryzyko wypływające ze zdarzeń;**
- b) minimalizować prawdopodobieństwo zdarzeń.**

Opis tej części Strategii powinien zawierać odniesienia do procesów wewnętrznych oraz do otoczenia, w jakim znajduje się instytucja.

Największym ryzykiem z zakresie dalszego niespełniania dostępu architektonicznego jest opóźnienie działań w ramach inwestycji „Modernizacja budynku Galerii Miejskiej bwa przy ul. Gdańskiej 20 i zakupy inwestycyjne - etap II”.

Według przedstawionego w lipcu 2026 roku harmonogramu do lutego 2027 wyłoniony ma zostać wykonawca projektów przebudowy. Prace remontowe mogłyby ruszyć po pierwszym kwartale 2028.

W przypadku braku dalszych działań Galeria nadal nie będzie mogła zaoferować dostępu do swojej przestrzeni dla osób z niepełną sprawnością ruchową. Takie ryzyko istnieje, gdyż w tej chwili finansowanie zapewnione jest na poziomie kosztów związanych z samym projektem. Dalsze działania remontowe wymagać będą wsparcia Miasta, być może będą się wiązały także z szukaniem wsparcia w funduszach zewnętrznych/ środkach unijnych.

Ze względu na niewielki zespół i spore obciążenie obowiązkami wszystkich pracowników, istnieje ryzyko braku możliwości czasowych na działania. W obecnej sytuacji, działania na rzecz dostępności wiążą się z dołożeniem dodatkowych obowiązków obecnym pracownikom. To spowoduje, że będą mieli mniej czasu na swoje podstawowe obowiązki i może rzutować na całość pracy instytucji lub też może rzutować na możliwe zaangażowanie na działania związane z dostępnością.

Ryzykiem jest także dłuższa nieobecność któregoś z pracowników Zespołu do spraw Dostępności zwłaszcza koordynatorów dostępności cyfrowej i architektonicznej, która może spowodować paraliż działania Zespołu.

Ryzykiem jest także możliwość porzucenia działań na rzecz poprawy dostępności po spełnieniu podstawowych norm. Także w przypadku braku efektów działań (np. brak zwiększonej liczby widzów z grupy osób ze szczególnymi potrzebami) może nastąpić zniechęcenie do dalszej pracy na rzecz poprawy dostępności.

8. Inwestycje na rzecz dostępności

Proszę wskazać, czy i ewentualnie jakie inwestycje na rzecz dostępności są planowane w instytucji kultury, w jaki sposób będą finansowane, kiedy będą realizowane?

Jedną z pierwszych inwestycji będzie zakup pętli indukcyjnej do kasy Galerii w głównym oddziale przy ulicy Gdańskiej 20. Galeria jest już po rozmowach z jednym ze sprzedawców tego rodzaju urządzeń, który jednocześnie zapewnia jego montaż i dokonał on wstępnej analizy naszych potrzeb i podał przybliżoną wartość inwestycji. Finansowanie powinno odbyć się z dotacji celowej Urzędu Miasta Bydgoszcz.

Kolejną inwestycją powinien być zakup materacy ewakuacyjnych, będą one służyły jako zwiększenie bezpieczeństwa w sytuacjach awaryjnych także dla osób bez szczególnych potrzeb. Ich zakup, także postaramy się sfinansować poprzez dotację celową Urzędu Miasta Bydgoszcz.

Największą i najważniejszą inwestycją jest remont Galerii. Istnieje już nowy plan funkcjonalno- użytkowy opracowany przez firmę MISCHKER BM Studio Marek Mischker, według którego opracowywana jest w tej chwili dokumentacja przetargowa na projekt. Przetarg ma zostać ogłoszony w końcu roku 2026.

Według przedłożonego przez Wydział Inwestycji Miejskich harmonogramu prace remontowe mogłyby ruszyć po pierwszym kwartale roku 2028. Realizacja tej inwestycji jest kluczowa dla wielu aspektów działania Galerii. Powstanie zupełnie nowy układ wejścia do Galerii. Remont stworzy nową przestrzeń holu w Galerii w otoczeniu kasy. Stworzone zostaną dedykowane miejsca na warsztaty oraz zajęcia typu wykład, spotkanie. Jedną z najważniejszych zmian, będzie pełna dostępność architektoniczna sal wystawowych i biurowych poprzez nową windę i podjazdy, które będą umożliwiały transport osób od poziomu piwnic (sanitariaty) do poziomu sal na pierwszym i drugim piętrze obu budynków Galerii.

9. Ustawy o dostępności

Proszę opisać, jak będą wypełniane wymogi minimalne Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami i Ustawy o zapewnianiu dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych, planowane działania?

Galeria podejmuje kompleksowe działania, aby w pełni odpowiedzieć na potrzeby wszystkich odwiedzających oraz użytkowników naszych zasobów cyfrowych, zgodnie z przepisami prawa.

W kwestii dostępności architektonicznej rozwiązaniem istniejących barier architektonicznych stanie się kompleksowy remont obiektu. Dzięki tej inwestycji Galeria w 100% spełni wymogi Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. W ramach prac modernizacyjnych planujemy m.in.:

- likwidację barier ruchowych (wybudowanie podjazdów, wybudowanie wind oraz dostosowanie szerokości ciągów komunikacyjnych);
- dostosowanie ciągów pieszych dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich;
- wyraźne oznakowanie przestrzeni (w tym zastosowanie kontrastowych taśm naprowadzających dla osób słabowidzących);
- przystosowanie zaplecza sanitarnego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;

Dostępność cyfrowa

Serwis internetowy oraz zasoby cyfrowe Galerii w zdecydowanej większości spełniają wytyczne Standardu WCAG, realizując zapisy Ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Aby utrzymać oraz podnosić jakość e-usług i komunikacji cyfrowej, planujemy następujące działania ciągłe:

- regularne weryfikowanie i publikowanie aktualnej Deklaracji Dostępności;
- stałe podnoszenie jakości oraz uzupełnianie opisów alternatywnych (tekstów alt) dla wszystkich materiałów graficznych, zdjęć dzieł sztuki oraz plakatów wydarzeń;
- dbanie o prawidłową strukturę nagłówków i odpowiedni kontrast elementów tekstowych na stronie internetowej;
- w przypadku powstania nowej strony internetowej lub zmian w jej strukturze zapewnienie, aby sama jej struktura zapewniała maksymalną dostępność dla każdej osoby;

Dzięki połączeniu modernizacji infrastruktury stacjonarnej ze stałym audytem narzędzi cyfrowych, Galeria stanie się przestrzenią w pełni otwartą, bezpieczną i dostępną dla każdego odbiorcy.

10. Kryteria sukcesu planu wdrażania i rozwijania dostępności

Proszę opisać w jaki sposób będzie prowadzona ewaluacja, ocena podejmowanych działań na rzecz wdrażania i rozwijania dostępności.

Proszę wskazać kryteria, dane, które będą zbierane i analizowane, by ocena była obiektywna, a zebrana wiedza służyła weryfikacji postawionych celów oraz tworzeniu następnych krótko i długoterminowych planów rozwijania dostępności.

Ewaluację działań związanych z wdrażaniem i rozwijaniem dostępności będziemy prowadzić w sposób ciągły, łącząc informacje pochodzące bezpośrednio od odbiorców, z danymi ilościowymi dotyczącymi korzystania z oferty. Zależy nam na tym, aby ocena nie ograniczała się do sprawdzenia, czy zaplanowane działania zostały zrealizowane, ale pozwalała również ocenić, czy rzeczywiście poprawiły one doświadczenie osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Podstawowym kryterium sukcesu będzie zwiększenie możliwości samodzielnego i komfortowego korzystania z oferty Galerii przez osoby o różnych potrzebach. Będziemy analizować zarówno poziom dostępności poszczególnych elementów oferty, jak i doświadczenia osób, które z nich korzystają.

W ramach ewaluacji planujemy zbierać i analizować m.in.:

- liczbę wydarzeń i działań, w których zastosowano rozwiązania zwiększające dostępność;
- liczbę osób korzystających z poszczególnych udogodnień i rozwiązań dostępnościowych, o ile możliwe będzie jej wiarygodne określenie;
- frekwencję osób starszych i osób z niepełnosprawnościami podczas wybranych działań;
- informacje o zgłaszanych potrzebach oraz liczbie i rodzaju próśb dotyczących dostępności;

- uwagi, sugestie i zgłoszenia odbiorców dotyczące barier w korzystaniu z oferty;
- wyniki ankiet ewaluacyjnych, w tym poziom satysfakcji uczestników i ocenę poszczególnych elementów dostępności;
- obserwacje pracowników i pracownic dotyczące funkcjonowania wprowadzonych rozwiązań;
- liczbę i rodzaj zidentyfikowanych barier oraz działań podjętych w celu ich usunięcia;
- stopień realizacji zaplanowanych działań i terminowość ich wdrażania

Szczególną uwagę będziemy zwracać na informację zwrotną od samych odbiorców. Będziemy wykorzystywać krótkie ankiety, rozmowy. Ważnym elementem będzie również analiza informacji uzyskiwanych podczas bezpośrednich kontaktów z grupami osób ze szczególnymi potrzebami, które regularnie odwiedzają Galerię. Pozwoli to porównywać dane ilościowe z rzeczywistymi doświadczeniami odbiorców.

Dla zwiększenia obiektywności oceny będziemy, w miarę możliwości, porównywać dane z kolejnych okresów oraz analizować zmiany zachodzące w czasie. Istotne będzie dla nas nie tylko to, ile działań zostało zrealizowanych, ale przede wszystkim czy wprowadzane rozwiązania odpowiadają na wcześniej zidentyfikowane potrzeby i czy zmniejszają istniejące bariery.

Wyniki ewaluacji będą omawiane w zespole i wykorzystywane do aktualizowania planu dostępności. Na podstawie zebranych danych będziemy określać działania wymagające kontynuacji, modyfikacji lub rozszerzenia, a także wskazywać nowe obszary wymagające diagnozy. W ten sposób ewaluacja będzie stanowiła podstawę zarówno do planowania działań krótkoterminowych, jak i wyznaczania długoterminowych kierunków rozwoju dostępności Galerii.

Za sukces uznamy przede wszystkim trwałe włączenie dostępności w proces planowania i realizacji działalności Galerii, zwiększenie wiedzy zespołu na temat potrzeb odbiorców oraz możliwość podejmowania decyzji w oparciu o dane, a nie wyłącznie intuicję i pojedyncze obserwacje. Chcemy, aby proces ewaluacji miał charakter cykliczny: diagnoza potrzeb → planowanie działań → wdrożenie → zebranie danych i opinii → analiza → wprowadzenie zmian → ponowna ocena.

Tak rozumiany proces pozwoli nam stopniowo budować własny system monitorowania dostępności i wykorzystywać zdobytą wiedzę do tworzenia kolejnych, coraz bardziej precyzyjnych planów rozwoju dostępności.